

**Zugunpegen kom itxofill mapu mogen chuchi nielu ka genkülelu
chi txipache ñi üy mew, ti kom mogen mülechi mince mapu.**

- o Müley tañi ramtungeael pu mapuche petu tañi gügemun ka petu tañi netugenun petu tañi tewfükangenun ti kom mogen mülelu wente mapu ka minche mapu.
- o Müley tañi küme inazuamgeael ka ñi küme chillkatugeael ti txokiñ azkülelu tañi wezalkagenuael ka tañi tefükagenuael ti kom mapu mogen.
- o Müley tañi elungeael ka ta mi wewael ran ti pu lof mapuche tañi txipale ñi mapuche.
- o Müley tañi kulligeael kam weza fill azkamu tañi weza femün mew chuchi tutewfúwlü ti mapu mogen mew.

¿Chumgechi tamí yamgeal tamí mapu?

- o Müley taiñ amuael tamí zugual, chi #orporación Vacional de) erechos indigenas (Conadi) pigelu taiñ duguael ka inkapewael ñi yemeael zugunpen zugu, ñi küme azkünuam tamí mapu ka chumgechi tamí mañuntugeal küme amule tamí wirin chillka mapu.
- o Ka müleymi tamí kintuael chumgechi tamí küme kimtukual tamí inkayal tamí mapu, fey, fey mew tamún azkünugeam ka tamún azunkangeam pepilkageam ñi küme wirintukuleual tamí mapu.

Fey yamgenulimi, müley tamí yeael wirintuku zugu, welu wirin müleymi tamí yeal feytichi txokin ingkawe oficina mew, fey mew tañi llowngepeyün dungun pewundungu, tikekawün kainaramtun (OIRS) fey tichi txokin ingkawe meu tamí ekuñmangenum tamí txokiñ azmagen mapu ka tamí lof müley tamí yeael ka tukupuael tamí zugu, feytichi ofisina meu ka müley tamí küme wülpuael tamí zugunpen zugu. Tamí akunganun ka tamí üpülnentugen, tamí femaetew, tunten mew ka iney tamí ekunuetew müley tamí elael üy ka chew tamí mülen chew lof mapu tamí tuwün telefono feymu müley tamí wiñolelugetuael llowzugun epu mari antü mew.

Ka müley tamí zugunpewael kañ püle chew tañi ingkagepeyüm pu che, kake txokiñ zuguñpechefe oficina kúzawpelu tüfachi zugunpen txokiñ zugu mew feymu müley tamí yeael tamí zugu, tamí zugunpewün fey tichi corte de apelacionesmeu feymu müley tamí pegael tüfachi zugu petu ñi akunum kúla mari antü. Eymi nielaytu kimche ley domo ka wentxugealu.

Kimeltuwün Chillka

**Chumgechi ñi yamgeal
Mapu koneñtulelu
ti chi fill mollfün
wüne akulu tüfachi
mapu mew**

Tüfachi wünelechi kiñekentu txoy chillka zewlu ka ti txokiñ mapu küme elugey tüfachi kakelu az txokin mogen niel pu mapuche mew, feytí wirintukulelu kiñe pataka kayu mari aylla mew (OIT) ka fey ti az zugun, kam kiñewün kam mogen che mülelu kake mapu, tañi nien mew kom mogen. Tüfachi küme felen chegen Chile mapu mew müley. Ka kamañ key tüfachi troy felen mew kiñe mari aylla waranka epu pataka kechu mari kúla mew (19253) chi ley pigelu.

PU KAKEWMECHI MAPUCHE ÑI MÜLEN, ÑI CHE TXOKIGEAELE ÑI YAMGEAEL EGÜN

TKom taiñ chegen kageyiñ taiñ mogen ka taiñ az, welu kom nieyiñ txokiñ mogen taiñ chegen mew, ineynorume nielay taiñ üpülnentuaetew ka taiñ llumümegeael taiñ new mogen. Feymu ti wünen logkolelu müley taiñ eluatew küme felen, kamañnikalew ka taiñ ekuñmangeael kom taiñ txokiñ az mogen txürümkaletuuntechi kuyfi mew ka müley tañi azkünuuel kom kümeke txokiñ felen taiñ kumelkaleael, taiñ niam ayiwün kom tufachi trokiñ kiñewüm mogen mew.

Ti kom pu mapuche kimün mogey tañi kom nielchi kümeke mogen feymu trürümün mogey ñi kuyfi mülen chegen ñi nien troy mapu mogen ka itrofill mogen ke fey tufachi zugunpenielu kom kümeke admogen kuyfim mew.

Tufachi txokiñ azkümw zugu elgey tañi kom lof mapuchegeam chuchi kishu mapuche txokiwkülelu, nielu kiñewün mapu tuwün, tañi nienmu küpalme tuwün kom tañi mongen meu anümuwkülelu tañi mapu mew, tufachi fütxa mapu tunten chi fütxa kuyfi mew, petu ñi akunüm katxipa mogen che, tañi nienmu ñi kishumogen ka tañi kom kishu azümkan mogen ka tañi pu che nienmu tañi mapu üy.

Tufachi txokiñ zugun kimfali kom mapuche lof mapu mew, tufachi wirikonulu ti Conadi mew, chumgechi ñi feypilen ti txürükü zugu, pataka kayu mari aylla mew, Fey ti txokiñ zugungey Chile mapu mew chumgechi tañi zewmagen.

YAMGEAL MAPU KONEÑTULELU TI CHI FILL MOLLFÜN WÜNE AKULU TÜFACHI MAPU MEW

Ti kiñewün mogewgen pu mapuche tañi kom mapu mogengün fey ti newenküley tañi rumel yenieam tañi mapuche mogen. Feymu elelgey kiñe troy zungun tañi mapu mew. Tañi kichu mapuge mew, chew tañi mülemon fütra kuyfi mew ka chew tañi wemünentugenmu. Tufachi zugunpewün kom mapugen ka kom mogewe mülelu mapu mew ka mülelu üyechi minche mapu mew.

TUNTECHI YAMGEAL MAPU

- Tañi nielchi mapu feypiley, kishu nieelchi mapu ka gegelu, kishen ka kom gegelu ti mapu mew.
- Ti az niel ka gürüfnal fey piley ti küme azküchelelu mapu chuchi ta mi txokintuniel.
- Tufachi inkaniel chi mapu ka ti kom mapu mogen, mawida, ko, ka ti azlafken mogewe mülelu inaltulafken.

¿Chumgechi ingkangekey tufachi kom mapu mogen pu mapu che mew?

Ti troi mupindunguwülpelu ingkam kom mapumongenmeu welu trurnunmu feyliche nielchi mapumülelu pu lofmapu chewen ka kimniel tañi ineyngenu ñi re felen ka femngechi müley ingkam tañi chumnguela tufachi mapu kangelu ka tripachengen kaukelelu ka femngechi ñi weda tufachi kuifi trokiñ mapu.

Inkangen kom mongen mülelu mapuche mapuchemeu.

- Ti küme azkümun kom mapu mogen tañi üñfikangenual tañi rumel amulaael ñi yallkülen chumgechi zuamyegeafuy rume wewan ran nieam kume felen ka kume itxofill mogen kom mogen mew tufachi zuamyepeel chi kom mogepeyum, kiñe troy fey pilelu rumel zuamyepeelchi lawen, challwawe, kamañwe kullin ganwe ketran, ka kom güllüm mogenwe.
- Kanün ka azkünn chumgechi ñi küme zuamyegeael kamañnegeael ñi inkengeael ka rumel ñi müleam kom ti zuamyepe al mülelu mapuche mapu mew well mülelu nürükulelu kangelu günewünchemeu günenielu ti kom itxofill mogen ti fütrake mawiza mew.
- Müley tañi kimelgeael ka tañi nütramygegeael kom txokiñ zugu, ti felen mogen (E.I.A) ñi trapümgeael fey tichi inaramtuwün mapuche mew. (zoy müley zugukagelu chillkamu).

